

Til lovforslag nr. L 101. Betænkning afgivet af kommunaludvalget den 18. april 1980

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om børnetandpleje

[Af Henrik Toft (V) m. fl.]

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft samråd med indenrigsministeren, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget.

Desuden har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra Dansk Tandlægeforening og Praktiserende Tandlægers Organisation.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret* og udtaler:

Efter flertallets opfattelse er det under udvalgsarbejdet blevet dokumenteret, at de privat praktiserende tandlægers virke fuldt ud er på højde med den offentlige børnetandpleje.

Flertallet ønsker, at kommunerne under dispensationstandplejen fortsat skal have frihed til selv at bestemme, hvilken skoletandplejeordning de ønsker – også efter lovrevisionen i 1985-86.

Et *mindretal inden for flertallet* (det radikale venstres, kristeligt folkepartis og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) udtaler:

Udvalgsarbejdet har drejet sig om, hvorvidt det af regeringen (L 106) eller det af Henrik Toft (V) m. fl. (L 101) fremsatte lovforslag skulle fremmes.

Ved 1. behandling blev der fra mange sider rejst tvivl om rigtigheden af de beregninger og af relevansen af de sammenligninger, som regeringens lovforslag bygger på.

Udvalgsbehandlingen har på alle punkter vist, at denne tvivl var berettiget. Det materi-

ale, som sundhedsstyrelsen har indsamlet fra henholdsvis kommuner med skoletandpleje og kommuner med dispensationstandpleje, er ikke sammenligneligt, idet det for de førstes vedkommende omfatter småbørn, der er langt mindre behandlingskrævende end skolebørn, mens det for dispensationskommunerne kun omfatter skolebørn. Dertil kommer, at opgørelserne ikke dækker samme tidsrum, uden at der er taget højde for dette i udgiftsberegningerne.

Endelig er der, som nævnt i regeringslovforslagets bemærkninger, ikke medtaget anlægsudgifter til de offentlige klinikker. Disse uligheder i talmaterialet trækker alle »samme vej«, dvs. til fordel for skoletandplejen, når der foretages sammenligninger i gennemsnitsudgifter pr. barn.

Mindretallet finder endvidere, at udvalgsarbejdet har bekræftet den opfattelse, at sammenligninger på landsgennemsnit mellem de to kommunetyper er helt misvisende. Der er meget store forskelle mellem Østdanmark og Vestdanmark, ligesom der kan konstateres ret stor forskel mellem land- og bykommuner. Disse forskelle er imidlertid klart markeret, uafhængigt af om der er tale om skoletandpleje eller dispensationstandpleje.

Sundhedsstyrelsen har over for udvalget erkendt, at der ikke er forskel i udgifterne pr. barn mellem de to tandplejeformer, når man betragter et geografisk område som Vestsjællands amt alene. Denne konklusion drages endda ud fra det ovenfor nævnte – uensartede – talmateriale.

Dansk Tandlægeforening har ved udvalgsarbejdets begyndelse stærkt anbefalet skoletandplejen som den bedste og billigste løs-

ning. Ved udvalgsarbejdets afslutning har foreningen skriftligt erkendt, at sammenligninger mellem de to behandlingstyper ikke er mulige. Foreningen har dog fastholdt sin anbefaling af forslaget, nu alene med henvisning til foreningens vedtagne holdning. En del af Dansk Tandlægeforenings medlemmer, Praktiserende Tandlægers Organisation, har samtidig anbefalet, at folketinget støtter det af Henrik Toft (V) m. fl. fremsatte forslag (L 101).

Der er ved 1. behandling rejst tvivl om, hvorvidt cirkulæret af 9. september 1976 har tilstrækkelig hjemmel i lov nr. 331 af 10. juni 1976.

Ministeren har over for udvalget oplyst, at cirkulærets »billiggørelseskrav« er begrundet i bemærkningerne til det lovforslag, der blev vedtaget i juni 1976. Mindretallet finder ikke, at der er tilstrækkelig hjemmel i loven, idet der under 2. behandling den 2. juni 1976 udtrykkeligt blev taget afstand fra det synspunkt, at den ændrede dispensationsordning skulle være billigere end skoletandplejen.

I de kommende år, indtil lovens revision i 1985-86, ønsker mindretallet endvidere, at de oplysninger, der indsamles, gøres bedre sammenlignelige, først og fremmest med hensyn til det børneklimentel, der omfattes af indberetningerne, men også med hensyn til tidsterminer m. v. Mindretallet ønsker ikke med disse krav at øge det administrative arbejde, kun at dets resultater bliver bedre sammenlignelige, end tilfældet er i dag.

Kun hvis der samles et redeligt statistisk materiale ind i de kommende år, vil et kommende folketing være i stand til at vurdere, om loven om børnetandpleje i 1985-86 skal ændres, således at de to former for børnetandpleje ligestilles, eller om den ene form – løsninger via aftaler med privat praktiserende tandlæger – fortsat skal have karakter af en dispensationsordning, som kun kan opnås efter ansøgning.

Mindretallet har bemærket, at ministeren i et svar til udvalget har redegjort for, at dispensationsordningen kan kombineres med skoleklinikker. Mindretallet forudsætter, at dette fortsat vil være muligt i perioden 1980-1986, stadig under forudsætning af, at § 2s bestemmelser om profylakse, kontrol, indberetninger m. v. overholdes. Mindretallet ønsker endelig at understrege, at det finder, at den form, hvorunder dispensationstandplejen

nu fungerer, til fulde har vist sin berettigelse og effektivitet. Såfremt der ikke sker en væsentlig ændring af de resultater, som allerede nu kan konstateres i dispensationstandplejen (der har fungeret fra 1. august 1977 til i dag), anser mindretallet det for rimeligt, at det også efter 1986 vil være muligt for den enkelte kommune selv at afgøre, under hvilken form den offentligt finansierede børnetandpleje for børn op til og med 16 år skal foregå.

Mindretallets bemærkninger er *ikke* udtryk for en kritik af skoletandplejen, som efter alt, hvad der er oplyst, fungerer fuldt tilfredsstillende, men er alene udtryk for, at man ønsker kommunernes selvbestemmelsesret på dette område sikret.

Et *andet mindretal inden for flertallet* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) udtaler:

Mindretallet må desværre se i øjnene, at det ikke kan få det af Pilgaard Andersen (FP) m. fl. fremsatte lovforslag igennem, og vil derfor støtte det af Henrik Toft (V) m. fl. fremsatte lovforslag, som er en klar forbedring af den nuværende situation.

Fremskridtspartiet har igennem mange år forsøgt på at ændre lovgivningen vedrørende den kommunale børnetandplejeordning og har ved flere lejligheder påpeget, at den offentlige børnetandpleje bør overføres til den private sektor. Fremskridtspartiet mener nemlig, at der foregår et betydeligt ressourcespild i forbindelse med den kommunale børnetandplejeordning, når man opretter egne klinikker. Sådanne klinikker vil tage børnepatienterne fra de privat praktiserende tandlæger, og der kan meget vel ske det, at disse tandlæger opgiver at drive klinik, hvilket vil give en betydelig serviceforringelse – særlig i landområderne – for de voksne patienter.

Fremskridtspartiet mener også, der sker et ressourcespild ved, at de kommunale klinikker skal følge skolens undervisningstider, således at seneste konsultationsmulighed vil blive ved 14-15-tiden. Ligeledes vil muligheden for tandlægebesøg på f. eks. lørdag og i skoleferierne være næsten udelukket.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret* og udtaler:

Mindretallet finder principielt, at regeringens lovforslag klarere udtrykker, at det ikke på det foreliggende grundlag er hensigtsmæssigt at tage endelig stilling til spørgsmålet om dispensationsadgangen. Mindretallet kan dog efter omstændighederne tilslutte sig det af Henrik Toft (V) m. fl. fremsatte lovforslag, idet der ved den forestående lovrevision senest i 1985-86 bliver mulighed for på ny at tage spørgsmålet om dispensationsadgangen op til drøftelse. Til den tid vil der være indsamlet et bredere erfaringsmateriale, der skulle kunne muliggøre en bedre vurdering af de to former for børnetandpleje, herunder om der under alle omstændigheder vil være

behov for at opretholde en hjemmel for dispensation i særlige tilfælde.

Et *andet mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og udtaler:

Talrige undersøgelser har under udvalgsarbejdet vist, at børn har flere tandsygdomme i de kommuner, hvor børnetandplejen varetages af privat praktiserende tandlæger, og at børnetandplejen i disse kommuner er væsentligt dyrere end den kommunale børnetandpleje, hvorfor mindretallet mener, at den gældende lov skal opretholdes.

Kirsten Andersen (S) Erenbjerg (S) Egon Jensen (S) Henning Jensen (S) fmd.

Stavad (S) Winnie Møller (S) Helmar Sørensen (S) Aase Olesen (RV)

Svend Erik Hovmand (V) Henrik Toft (V) Flemming Jensen (KF)

Karen Thurøe Hansen (KF) Steffensen (KrF) Birthe Nielsen (SF) nfmd. Flygaard (DR)

Tang Sørensen (FP) Thorndahl (FP)

Partierne CD og VS var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.